

XVIII – OSTALI PROJEKTI KARLA PARŽIKA U PERIODU IZMEĐU DVA RATA

116 – KONKURSNI PROJEKT ZA SEFARDSKU SINAGOGU U SARAJEVU

Karlo Paržik je 1924.g. učestvovao na raspisanom konkursu za novu sefardsku sinagogu u Sarajevu. Na konkurs je pristiglo 45 radova, a u žiriju je bio i arhitekt Rudolf Tönnies.¹ Nakon pregleda svih radova žiri je zaključio: "... Budući da nijedan projekt nije tako dobar, da bi iznad ostalih svojim kvalitetom znatno dominirao, to su sudije pronašle za shodno da odustanu od podijeljenja prve nagrade te da, kako je to predviđeno u uvjetima raspisa konkursa, ukupna suma nagrade bude razdijeljena u četiri dijela, te su prema tome predložene dvije 'prve nagrade' po š. fr. 1500 i dvije 'treće nagrade' po š. fr. 100."² Dvije prve nagrade dobili su arh. Rudolf Lubinski iz Zagreba i Karlo Paržik iz Sarajeva, a dvije druge Edo Miklos Schreiner iz Zagreba i Ivan Kronfuss iz Beča.³

Kako je poznato, sefardski hram u Sarajevu izveden je prema projektu Rudolfa Lubinskog, a nedostatak arhivske građe (u ratu uništene) u jevrejskoj opštini u Sarajevu onemogućava da se utvrde razlozi za konačno opredjeljenje između projekata Paržika i Lubinskog koji su bili jednako vrijedni. Ovaj Paržikov projekt nije pronađen.

117 – PROJEKT ZA STAMBENOPOSLOVNU ZGRADU ZA ČUK I DR. U SARAJEVU⁴

U martu 1925.g. Karlo Paržik je projektovao stambenoposlovnu zgradu u današnjoj Titovoj ulici. Izgradnja je bila predviđena u dvije etape. U prvoj etapi bila je planirana dogradnja (prizemlje i dva sprata) uz postojeći objekat, a u drugoj etapi, nakon rušenja postojećeg objekata, proširenje i dogradnja trećeg sprata.

Tlocrtno rješenje stanova na spratovima ostalo je u okviru koridorskog koncepta (Sl. 117.d). Poslovni prostori u prizemlju povezani su sa pomoćnim prostorima u podrumu (Sl. 117.c). Zanimljivo je da je konstruktivno rješenje predviđalo armiranobetonsku ploču nad podrumom, prizemljem i za balkone, a armiranobetonski i betonski serklaži pojavljuju se i na podužnim nosivim zidovima (Sl. 117.b). Kompozicija fasada je simetrična u odnosu na vertikalnu os, a dva plitka rizalita u srednjem dijelu fasade naglašena su atikama u krovu (Sl. 117.a).

Prozori su oblikovani kao široki pravougaonici, osim u središnjoj osi gdje osvjetljavaju manju sobu, a pune zidne plohe fasade ispresijecane su vertikalnim i horizontalnim linijama, stvarajući uravnoteženu geometrijsku mrežu. Iako se u kompoziciji fasade zapaža distanciranje od istoricizma, ipak se u parapetima prvog sprata pojavljuju dekorativne girlande.

Iz sačuvane arhivske dokumentacije (ugovor o gradnji dvokatnice od 25.V 1925. u vrijednosti od 800.000 dinara i popravak stare kuće u vrijednosti od 16.228 dinara, sa rokom izgradnje do novembra 1925.g., te obračunom naknadnih radova od 25.X 1925.)⁵ zaključuje se da je prva etapa izgradnje bila realizovana, ali danas ovaj objekat više ne postoji.

¹ *Akcija za gradnju sinagoge*, *Jevrejski život*, 31, 31.X 1924., 3.

² Isto.

³ Isto.

⁴ Karl Pařik, *Novogradnja Ćuk i dr.*, Aleksandrova ul. 79 (III/1925). (IAS, fond M. Miladinovića, K. I/6.)

⁵ Isto.